

Fremsat den 7. november 2018 af uddannelses- og forskningsministeren (Tommy Ahlers)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Danmarks Grundforskningsfond

(Etablering og finansiering af forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning m.v.)

§ 1

I lov om Danmarks Grundforskningsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 367 af 10. april 2014, som ændret ved § 37 i lov nr. 384 af 26. april 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 4, 1. pkt., ændres »400« til: »470«.

2. I § 2 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, kan ikke samtidig sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

3. I § 3 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Uddannelses- og forskningsministeren kan undtagelsesvis forlænge funktionsperioderne for bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, for en begrænset periode ud over de perioder, som er anført i fondens fundats, jf. stk. 1.«

4. I § 4, stk. 1, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) Indgå aftale om at etablere og finansiere forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning. Forskningsenhederne kan etableres og finansieres i

samarbejde med andre offentlige og private råd, fonde eller virksomheder m.v. Vilklarene for bevillingen fastsættes af bestyrelsen eller i samarbejde med eventuelle medfinansierende parter. Bevillingen til en forskningsenhed kan tildeles en fysisk eller juridisk person. Aftalen skal omfatte et væsentligt element af forskeruddannelse i tilknytning til initiativerne.«

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

5. I § 4, stk. 2, 2. pkt., og stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »nr. 1«: »og 2«.

6. I § 4 indsættes som stk. 7 og 8:

»Stk. 7. Uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at ansøgninger om støtte m.v. fra fonden skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som fonden stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Stk. 8. Uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om formkrav til ansøgninger om støtte m.v. fra fonden, herunder om anvendelse af skabeloner, ansøgningssprog og ansøgningsfrister.«

7. I § 5, 1. pkt., ændres »rådet« til: »Danmarks Frie Forskningsfond«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2019.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Forhøjelse af uddelingsramme
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Bestyrelsesmedlemmers øvrige poster i forskningsrådssystemet
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Undtagelsesvis forlængelse af bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.4. Aftaler om etablering og finansiering af forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.5. Krav om anvendelse af digital selvbetjening
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.6. Formkrav til ansøgninger
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget følger op på regeringens forsknings- og innovationspolitiske strategi ”Danmark – Klar til fremtiden” fra december 2017 og regeringens målsætning om, at dansk forskning skal være af højeste internationale kvalitet. Det er regeringens ambition, at danske forskere og universiteter skal være blandt de allerbedste i verden. Dette er vigtigt, hvis danske forskningsinstitutioner skal kunne tiltrække de bedste forskere og flere forskningsmidler, og hvis forskningsinstitutionerne skal være attraktive samarbejdspartnere internationalt. Det er samtidig en vigtig forudsætning for, at forskningen kan gøre mest mulig gavn i samfundet.

Med etableringen og finansieringen af Centers of Excellence spiller Danmarks Grundforskningsfond (herefter grundforskningsfonden) en central rolle i forhold til at støtte eliteforskningsmiljøer og topforskere med de bedste og mest ambitiøse idéer på tværs af forskningsområder. For at understøtte, at Danmark også i fremtiden kan være en forskningsnation i den absolutte verdenselite, vil regeringen styrke fokus på og anerkendelse af eliteforskningsmiljøer og på nuværende såvel som kommende topforskere.

Som et centralt initiativ i strategien ønsker regeringen derfor med dette lovforslag at skabe rammerne for, at der via grundforskningsfonden etableres og finansieres forskningsenheder, der skal have særligt fokus på transformativ forskning og videnskabelige gennembrud, og som skal kunne konkurrere med den absolut bedste internationale forskning. De nye forskningsenheder vil kunne etableres og finansieres i samarbejde med andre offentlige og private råd, fonde eller virksomheder m.v. Vilklårene for bevillingen fastsættes af bestyrelsen i grundforskningsfonden eller i samarbejde med eventuelle medfinansierende parter.

Med forslaget øges grundforskningsfondens årlige uddelingsramme fra ca. 460 mio. kr. til 470 mio. kr. (2018-priser), således at grundforskningsfonden kan uddele midler til etablering af de nye forskningsenheder og samtidig videreføre de nuværende aktiviteter, herunder Centers of Excellence.

Lovforslaget indeholder desuden forslag til enkelte øvrige ændringer af lov om Danmarks Grundforskningsfond.

Det foreslås at bringe loven på linje med lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond gennem fastsættelse af regler om, at medlemmer af grundforskningsfondens bestyrelse ikke samtidig kan sidde i andre råd, bestyrelser og udvalg i det danske offentlige forskningsrådssystem.

Derudover foreslås det at give uddannelses- og forskningsministeren mulighed for undtagelsesvis at forlænge funktionsperioden for bestyrelsesmedlemmerne.

Endelig foreslås det, at uddannelses- og forskningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om anvendelsen af digital selvbetjening ved indgivelse af ansøgninger m.v. til fonden samt nærmere regler om formkrav til ansøgninger, herunder om anvendelsen af skabeloner, sprogkrav og ansøgningsfrister.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Forhøjelse af uddelingsramme

2.1.1. Gældende ret

Grundforskningsfonden blev oprettet ved lov nr. 409 af 6. juni 1991 om Danmarks Grundforskningsfond (herefter grundforskningsfundsloven) med det formål at finansiere enestående forskning på internationalt niveau. Grundforskningsfonden er det eneste organ i forskningsrådssystemet, der retligt har status af en egentlig fond med egen grundkapital i modsætning til de øvrige organer, som enten er rent rådgivende, eller har både rådgivnings- og fondsfunktioner, hvortil de modtager årlige statslige bevillinger. Grundforskningsfonden ledes af en uafhængig bestyrelse og en direktion.

Grundforskningsfonden fik ved oprettelsen i 1991 overført en grundkapital på 2 mia. kr. fra staten. Ved aftale om finansloven for 2008 blev det besluttet at øge grundforskningsfondens grundkapital med i alt 3 mia. kr. Med aftale om en Vækstpakke af juni 2014 fik grundforskningsfonden tilført yderligere 3 mia. kr. til grundkapitalen. Det betyder, at grundforskningsfonden vil kunne igangsætte nye forskningscentre frem til 2026 og dermed uddele midler til allerede igangsatte centre frem til 2036.

Ved sin oprettelse i 1991 var det forventningen, at grundforskningsfondens grundkapital på 2 mia. kr. kunne give et årligt afkast på ca. 200 mio. kr. årligt, som skulle anvendes til brug for grundforskning og grundforskningsfondens administration. Renteudviklingen i 1990'erne reducerede imidlertid afkastet. Med en ændring af grundforskningsfundsloven i 1997 fik grundforskningsfonden mulighed for at anvende op til halvdelen af den oprindelige grundkapital til at fortsætte grundforskningsfondens arbejde med et fortsat uddelingsniveau på ca. 200 mio. kr. årligt.

Et fortsat fald i renteniveauet – og grundforskningsfondens begrænsede mulighed for anvendelse af grundkapitalen – medførte, at grundforskningsfonden ved en lovændring i 2003 fik mulighed for at investere den resterende del af grundkapitalen med et maksimalt årligt uddelingsniveau på 250 mio. kr.

I forlængelse af kapitalindskuddet på 3 mia. kr. i 2008 blev grundforskningsfondens uddelingsloft ved en lovændring samme år ændret til en uddelingsramme på gennemsnitligt 400 mio. kr. årligt (2008-priser) målt i faste priser over fortløbende 10-års-perioder, jf. grundforskningsfundslovens § 1, stk. 4. Grundforskningsfondens uddelingsramme svarer til ca. 460 mio. kr. årligt i 2018-priser. Samtidig blev det fastsat i loven, at alle uddelinger skal inkludere bidrag til følgeudgifter forbundet med forskningen beregnet efter den sats, der til enhver tid gælder for staten, hvilket også havde været grundforskningsfondens praksis hidtil. Ændringen fra et uddelingsloft til en uddelingsramme gav grundforskningsfonden øget fleksibilitet i forhold til de løbende uddelinger. Formålet med at hæve uddelingsniveauet til 400 mio. kr. årligt var dels at give grundforskningsfonden mulighed for et øget aktivitetsniveau, og dels at kompensere for grundforskningsfondens øgede udgifter til en øget overheadsats.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Som et centralt initiativ i regeringens forsknings- og innovationspolitiske strategi ”Danmark – Klar til fremtiden” fra december 2017 ønsker regeringen med dette lovforslag at skabe rammerne for, at der gennem grundforskningsfonden kan etableres og finansieres forskningsenheder, der skal have særligt fokus på transformativ forskning og videnskabelige gennembrud, og som skal kunne konkurrere med den absolut bedste internationale forskning.

Med henblik på at grundforskningsfonden kan uddele midler til etablering af disse nye forskningsenheder – og samtidig videreføre nuværende aktiviteter, herunder Centers of Excellence – foreslås det, at grundforskningsfondens uddelingsramme hæves til gennemsnitligt 470 mio. kr. årligt (2018-priser). Fondens finansiering af forskningsenhederne forventes at bestå af løbende årlige udbetalinger.

Med aftale om fordeling af forskningsreserven (provenu fra reform af førtidspension og fleksjob af juni 2012) samt øvrige forskningsprioriteringer i 2019 er aftalepartierne enige om at give et tilskud på 177,4 mio. kr. i 2019 til grundforskningsfonden med henblik på at understøtte de nye forskningsenheder.

En forhøjet ramme vil give grundforskningsfonden mulighed for at fastholde det nuværende aktivitetsniveau samt den nuværende forventede levetid samtidig med, at den forhøjede ramme kan omfatte etablering og løbende årlig finansiering af forskningsenhederne med særligt fokus på transformativ forskning, jf. nærmere herom under pkt. 2.4.

Det er med forhøjelse af grundforskningsfondens uddelingsramme fortsat hensigten, at uddelingsrammen opgøres over fortløbende 10-års-perioder, og at alle uddelinger skal inkludere bidrag til følgeudgifter forbundet med forskningen beregnet efter den sats, der til enhver tid gælder for staten.

2.2. Bestyrelsesmedlemmers øvrige poster i forskningsrådssystemet

2.2.1. Gældende ret

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfondslovens § 2, stk. 1, ledes grundforskningsfonden af en bestyrelse bestående af en bestyrelsesformand og otte øvrige medlemmer, der bl.a. skal have indsigt i forskning på internationalt niveau samt finansiell indsigt. Formanden og medlemmerne udpeges alle af uddannelses- og forskningsministeren i deres personlige egenskab, jf. grundforskningsfondslovens § 2, stk. 1. Det følger yderligere af bestemmelsen, at formanden udpeges af uddannelses- og forskningsministeren, mens tre medlemmer indstilles af Danmarks Frie Forskningsfond, et medlem indstilles af Rektorkollegiet uden for kollegiets midte, et medlem indstilles af Sektorforskningens Direktørkollegium uden for kollegiets midte, et medlem indstilles af Det Kongelige Danske Videnskaberne Selskab, et medlem indstilles af Akademiet for de Tekniske Videnskaber og et medlem udpeges af uddannelses- og forskningsministeren.

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Grundforskningsfonden er en del af det danske forskningsrådssystem, der ud over grundforskningsfonden består af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, Danmarks Frie Forskningsfond og Danmarks Innovationsfond. Det gælder for de her nævnte organer, at rådsmedlemmer og bestyrelsesmedlemmer udpeges af uddannelses- og forskningsministeren enten efter indstilling eller efter åbent oplag. Medlemmerne udpeges i deres personlige egenskab.

Medlemmer af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd kan ikke samtidig sidde i bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, bestyrelsen for grundforskningsfonden, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond, jf. § 7, stk. 3, i lov nr. 384 af 26. april 2017 om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond.

Det er derudover fastsat, at bestyrelsesmedlemmer i Danmarks Frie Forskningsfond ikke samtidig kan sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for grundforskningsfonden, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond, jf. lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, § 18, stk. 3.

Baggrunden for de nævnte bestemmelser var et ønske om at skabe en klar adskillelse mellem de organer, som udmønter midler og rådgiver konkret om forskning, herunder grundforskningsfonden, Danmarks Frie Forskningsfond og Danmarks Innovationsfond, og på den anden side Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, som rådgiver om forskning på overordnet niveau uden hensyntagen til bevillingmæssige rammer. Der kan henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 118, side 21 og 26.

Da samme hensyn gør sig gældende i forhold til bestyrelsesmedlemmer i grundforskningsfonden, findes det hensigtsmæssigt at indsætte en tilsvarende bestemmelse i grundforskningsfondsloven.

Det foreslås derfor at indsætte en bestemmelse, hvorefter bestyrelsesmedlemmer, herunder formanden, ikke samtidig med deres varetagelse af en bestyrelsespost i grundforskningsfonden, kan sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond.

2.3. Undtagelsesvis forlængelse af bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode

2.3.1. Gældende ret

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfondslovens § 2, stk. 1, udpeger uddannelses- og forskningsministeren formanden og øvrige medlemmer af grundforskningsfondens bestyrelse i deres personlige egenskab.

Efter grundforskningsfondslovens § 3, 2. pkt., fastsættes nærmere regler for indstilling af og funktionsperioder for bestyrelsens medlemmer i grundforskningsfondens fundats. Grundforskningsfondens fundats fastsættes ved kongelig anordning efter indstilling fra bestyrelsen, jf. grundforskningsfondslovens § 3, 1. pkt.

Det følger af grundforskningsfondens fundats, at formanden udpeges for en periode af 6 år med mulighed for genudpegning én gang for en 3-årig periode. Bestyrelsens medlemmer udpeges for 4 år og kan genudpeges én gang. Det følger endvidere, at bestyrelsens medlemmer så vidt muligt udpeges på en sådan måde, at fire medlemmers udpegningsperioder er forskudt med 2 år i forhold til de øvrige fire medlemmer. Der henvises til § 7, stk. 1-3, i anordning nr. 944 af 8. september 2008 om fundats for Danmarks Grundforskningsfond (herefter fundatsen). Der er ikke mulighed for at forlænge formandens eller bestyrelsesmedlemmernes funktionsperioder.

2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Uddannelses- og forskningsministeren kan undtagelsesvis forlænge udpegningsperioderne for rådsmedlemmer i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og bestyrelsesmedlemmer i Danmarks Frie Forskningsfond for en begrænset periode ud over de ved lov fastsatte udpegningsperioder, jf. lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, § 9, stk. 2, og § 19, stk. 2.

Baggrunden for de nævnte bestemmelser var blandt andet at give mulighed for, at medlemmer, som har været tæt involveret i behandlingen af større og mere ressourcetrævede sager, der anses for tæt på afslutning, kan færdigbehandle sådanne sager uanset udløb af den normale udpegningsperiode. Det kan i sådanne situationer medføre et u hensigtsmæssigt yderligere forbrug af tid og andre ressourcer til ulempe for alle involverede parter, hvis der skal ske udskiftning af medlemmer sent i sagsforløbet. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 118, side 21 og 26.

Da samme hensyn gør sig gældende i forhold til bestyrelsesmedlemmer i grundforskningsfonden, findes det hen-

sigtsmæssigt at indsætte en tilsvarende bestemmelse i grundforskningsfundsloven.

Det foreslås derfor at indsætte en bestemmelse, hvorefter uddannelses- og forskningsministeren får mulighed for undtagelsesvis at forlænge udpegningsperioderne for bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, for en begrænset periode ud over de i fundatsen anførte perioder.

Undtagelsesvis forlængelse kan også foretages i andre situationer end ovenfor nævnt, hvis det ud fra en konkret vurdering findes nødvendigt af hensyn til fondens fortsatte opgavevaretagelse.

Det er hensigten, at en undtagelsesvis forlængelse som udgangspunkt ikke skal ske for en længere periode end højst 6 måneder.

2.4. Aftaler om etablering og finansiering af forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning

2.4.1. Gældende ret

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfundslovens § 4, stk. 1, 1. pkt., er det bestyrelsens opgave at forvalte og nyttiggøre grundforskningsfondens midler i overensstemmelse med fondens formål: at finansiere enestående forskning på internationalt niveau til styrkelse af Danmarks forskningsmæssige udviklingsevne, jf. grundforskningslovens § 1, stk. 1 og 2.

Efter grundforskningsfundslovens § 4, stk. 1, nr. 1, kan bestyrelsen, for at opfylde dette formål, efter aftale med eksisterende forskningsinstitutioner for en kortere eller længere årrække finansiere oprettelse eller udvidelse af institutter og centre ved eller på tværs af institutionerne. Aftalerne skal omfatte et væsentligt element af forskeruddannelse.

Denne opgave udmøntes gennem grundforskningsfondens primære virkemiddel, Centers of Excellence, der som udgangspunkt etableres i op til 10 år fordelt over to bevillingsperioder på henholdsvis 6 og 4 år. Der kan etableres centre inden for og på tværs af alle forskningsområder. Centrene får typisk en samlet bevilling i størrelsesordenen 80-100 mio. kr.

Bestyrelsen skal ved tilsagn om støtte fra fonden tage højde for, at de tilsagte forpligtelser i de enkelte år ikke overstiger det disponible beløb til uddelinger, og at der heller ikke i øvrigt opstår udækkede finansieringsbehov i forbindelse med grundforskningsfondens tilskudsaktiviteter. Bestyrelsen skal i den forbindelse på baggrund af forventede disponible beløb til uddelinger fastsætte en ramme for den samlede mængde af aftaler efter grundforskningsfundslovens § 4, stk. 1, nr. 1, sådan, at det økonomiske grundlag for gennemførelse af de pågældende tilskudsaktiviteter hele tiden er til stede, jf. grundforskningsfundslovens § 4, stk. 2.

§ 4, stk. 2, blev indført ved lov nr. 1091 af 29. december 1997 om ændring af lov om Danmarks Grundforskningsfond. Ifølge bemærkningerne var den konkrete anledning hertil, at grundforskningsfonden stod foran at skulle tage stilling til en videreførelse af 23 Centers of Excellence, der samlet set havde fået en meget god evaluering, samtidig

med at faldet i renteniveauet ikke gav grundforskningsfonden den fornødne finansielle mulighed for en eventuel videreførelse. På baggrund heraf blev det med bestemmelsen besluttet, at grundforskningsfonden i forbindelse med oprettelsen af centre selv må tage højde for, at grundforskningsfonden ikke kommer i en situation, hvor mængden af gode centre ikke svarer til grundforskningsfondens finansielle muligheder. Bestyrelsen skal således ud fra beregninger over det forventede disponible beløb lægge en ramme for, hvor mange centre grundforskningsfonden selv har mulighed for at finansiere på én gang. Rammen må løbende korrigeres ud fra forventningerne til det årlige beløb til uddelinger. Der kan henvises til Folketingstidende 1997-98, tillæg A, side 206.

Bestyrelsen skal normalt uddele grundforskningsfondens midler i åben konkurrence på grundlag af ansøgninger fra forskningsinstitutioner og forskere, jf. grundforskningslovens § 4, stk. 3. Bestemmelsen blev indført ved ændringen af grundforskningsfundsloven i 1997 i forventning om, at uddelingen af midler i en åben konkurrence på baggrund af ansøgninger i mange tilfælde ville være den metode, som grundforskningsfonden ville betjene sig af. Samtidig blev det anset for vigtigt, at grundforskningsfonden er fleksibel og i stand til at anvende sine midler på en måde og på et tidspunkt, hvor den ser størst mulighed for at opnå grundforskningsfondens formål. Derfor har grundforskningsfonden fået størst mulig frihedsgrad til selv at beslutte sig for, hvorledes formålene bedst opnås og er derfor ikke forpligtet til alene at uddele midler på baggrund af åbent opslag. Der kan henvises til forskningsministerens svar af 10. december 1997 på spørgsmål 21 af den 5. december 1997 (L 92 – bilag 7) fra Folketingets Forskningsudvalg til L 92, fremsat den 20. november 1997.

Bestyrelsen kan i forbindelse med finansieringen af oprettelsen eller udvidelsen af institutter og centre, jf. grundforskningsfundslovens § 4, stk. 1, nr. 1, gøre finansieringen betinget af, at stillingen som centerleder opslås i international konkurrence. Bestyrelsen kan ligeledes beslutte, at et center etableres, efter at stillingen som centerleder har været opslået i international konkurrence, jf. grundforskningsfundslovens § 4, stk. 4.

Bestemmelsen blev indført ved ændringen af grundforskningsfundsloven i 1997. Ifølge bemærkningerne var begrundelsen herfor, at der på nogle områder er behov for en styrkelse af dansk forskning på et niveau, der ikke kan forventes ved blot at indkalde ansøgninger fra danske forskergrupper. Derfor fik bestyrelsen mulighed for i nogle tilfælde at opslå stillingen som centerleder internationalt. Der kan henvises til Folketingstidende 1997-98, tillæg A, side 206.

2.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

De nuværende Centers of Excellence er etableret med hjemmel i § 4, stk. 1, nr. 1, i grundforskningsfundsloven. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at hjemlen til etablering og finansiering af forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning indsættes som et selvstændigt initiativ i grundforskningsfundslovens § 4, stk. 1.

Hermed gives grundforskningsfonden mulighed for inden for dens formål at anvende et yderligere virkemiddel; finansiering og etablering af forskningsenheder, der skal have særligt fokus på transformativ forskning og videnskabelige gennembrud, og som skal kunne konkurrere med den absolut bedste internationale forskning. Grundforskningsfonden kan etablere og finansiere forskningsenhederne alene eller i samarbejde med andre offentlige og private råd, fonde eller virksomheder m.v.

I dette lovforslag forstås transformativ forskning som den type grundforskning, der har fokus på fundamentale og videnskabelige nybrud, og som kan ændre bestemte opfattelser inden for et givent forskningsfelt. Forskningsenhederne vil som udgangspunkt blive etableret som helt nye enheder men vil f.eks. også kunne etableres som en overbygning til eller en udvidelse af grundforskningsfondens nuværende Centers of Excellence. Det er hensigten, at enhederne skal have stor forskningsmæssig frihed, økonomisk kontinuitet og en lang tidshorizont.

Der vil som udgangspunkt ikke blive stillet krav om, at forskningsenhederne gives en tidsafgrænset bevilling på samme vis som Centers of Excellence, hvis bevilling som udgangspunkt udløber efter højst 10 år. Forskningsenhederne kan i stedet løbende evalueres i forhold til grundlaget for fortsatte bevillinger, hvilket f.eks. kan være hvert 5. år. Det er dog ikke hensigten, at forskningsenhederne skal have permanent karakter. Det vil være op til bestyrelsen i grundforskningsfonden at fastsætte de nærmere vilkår for bevillingerne. Hvis private fonde, råd m.v. er medfinansierende på initiativet, kan vilkårene for bevillingerne fastsættes i samarbejde mellem alle medfinansierende parter.

De nye forskningsenheder, der skal have særligt fokus på transformativ forskning, skal som udgangspunkt være tilknyttet et eller flere danske universiteter, og enhederne skal danne rammen om et videnskabeligt miljø, der – ud over forskningsaktiviteterne – også har fokus på at uddanne den næste generation af topforskere. Aftalerne om de nye forskningsenheder vil derfor skulle omfatte et væsentligt element af forskeruddannelse (ph.d.). Det er endvidere hensigten, at forskerne på de nye forskningsenheder skal gennemføre forskningsbaseret uddannelse på alle akademiske niveauer. En afgørende forudsætning for at kunne varetage forskeruddannelse af høj kvalitet er, at der er et stærkt og velfungerende forskningsmiljø med en tilstrækkelig vejlederkapacitet. Da forskningsenhederne bliver eliteforskningsenheder i international særklasse, forventes det, at forskningsenhederne – på samme vis som Centers of Excellence – vil være blandt de forskningsmiljøer, der har den forskningsmæssige kvalitet og kapacitet til at varetage forskeruddannelse.

Som for Centers of Excellence gør hensynet til grundforskningsfondens samlede økonomiske virke sig også gældende i forhold til de nye forskningsenheder. Derfor er det hensigten, at bestyrelsen også ved tilsagn om støtte fra grundforskningsfonden til de nye forskningsenheder vil skulle tage højde for, at de tilsagte forpligtelser i de enkelte år ikke overstiger det disponible beløb til uddelinger, og at der i øvrigt ikke opstår uækkede finansieringsbehov i for-

bindelse med grundforskningsfondens tilskudsaktiviteter. Bestyrelsen forventes derfor, på baggrund af det forventede disponible beløb til uddelinger, at skulle fastsætte en ramme for den samlede mængde aftaler om oprettelse af henholdsvis Centers of Excellence og forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning, således at det økonomiske grundlag for gennemførelse af de pågældende tilskudsaktiviteter hele tiden er til stede, jf. lovforslagets § 1, nr. 5.

Behovet for i nogle tilfælde at opslå stillingen som centerleder internationalt kan gøre sig gældende for både Centers of Excellence og forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning, hvorfor det er hensigten, at bestyrelsen med forslaget vil få mulighed for at gøre finansieringen af forskningsenhederne betinget af, at stillingen som leder af de nye forskningsenheder opslås i international konkurrence, jf. lovforslagets § 1, nr. 5.

Grundforskningsfondens bestyrelse skal normalt uddele fondens midler i åben konkurrence på grundlag af ansøgninger. Grundforskningsfonden har dog også mulighed for at uddele midler på anden vis og på en måde, hvor den ser størst mulighed for at opnå grundforskningsfondens formål. Derfor er grundforskningsfonden ikke forpligtet til alene at uddele midler på baggrund af åbent opslag. Dette vil også gælde i forhold til de nye forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning. Med henblik på at sikre det forudsatte ekstraordinære høje internationale forskningsniveau vil der derfor også være mulighed for f.eks. at afsøge markedet og indstille kandidater til forskningsenhederne, hvor dette vurderes at være den bedste mulighed for at få de bedste forskere i international særklasse tilknyttet forskningsenhederne som forskningsledere.

2.5. *Krav om anvendelse af digital selvbetjening*

2.5.1. *Gældende ret*

Det følger af § 3 i lov om Digital Post fra offentlige afsendere, jf. lovbekendtgørelse nr. 801 af 13. juni 2016, at borgere og virksomheder med CVR-nummer skal have en digital postkasse i Digital Post til brug for offentlige myndigheders fremsendelse af digital post til henholdsvis borgere og virksomheder. Offentlige myndigheder har herefter ret til at kommunikere med borgere og virksomheder via Digital Post, og borgere og virksomheder har tilsvarende ret til at kommunikere med det offentlige via Digital Post. Dette følger af §§ 7 og 8 i lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

2.5.2. *Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

Med henblik på at understøtte en enkel og fleksibel bevilningsfunktion og samtidig øge transparensen om ansøgerens forpligtelser, foreslås det at indsætte en bestemmelse, hvorefter uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at forskere har pligt til at indgive ansøgninger om bevillinger m.v. til grundforskningsfonden ved anvendelse af den digitale løsning, som fonden stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Udgangspunktet for lovforslagets bemyndigelse til at fastsætte krav om digital selvbetjening følger samme hensyn og principper, som der redegøres for med lov nr. 558 af 18. juni 2012 om overgang til obligatorisk digital selvbetjening (første bølge), lov nr. 622 af 12. juni 2013 om overgang til obligatorisk digital selvbetjening (anden bølge), lov nr. 552 af 2. juni 2014 om overgang til obligatorisk digital selvbetjening (tredje bølge) og lov nr. 742 af 1. juni 2015 om overgang til obligatorisk digital selvbetjening (fjerde bølge).

Der er ikke med den foreslåede bestemmelse om anvendelse af digital selvbetjening lagt op til at ændre grundlæggende forvaltningsretlige regler eller principper om eksempelvis notatpligten, myndighedernes vejledningspligt, pligten til at oplyse en sag tilstrækkeligt m.v.

Grundforskningsfonden har som offentlig myndighed ret til at sende meddelelser, dokumenter m.v. digitalt til borgere og virksomheder, ligesom borgere og virksomheder har tilsvarende ret til at kommunikere digitalt med det offentlige. For at kunne pålægge borgere og virksomheder en pligt til at anvende digitale selvbetjeningsløsninger ved ansøgninger, anmodninger, meddelelser m.v. til fonden, skal dette være hjemlet i lov. Bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om, at ansøgninger om støtte m.v. fra fonden skal indgives via digital selvbetjening, forventes anvendt til at fastsætte regler om, at grundforskningsfonden kan stille krav om, at ansøgninger om støtte m.v. skal indgives til fonden digitalt via Digital Post. Bemyndigelsen vil endvidere kunne anvendes til at fastsætte regler om, at ansøgere skal indgive ansøgning om støtte m.v. fra fonden gennem anvendelsen af en bestemt digital platform, hvis grundforskningsfonden på et tidspunkt vil anvende et særligt system til håndtering af ansøgninger. Med forslaget vil det således kunne blive obligatorisk at anvende digitale platforme, som det i dag er frivilligt at anvende, og konsekvensen af, at en ansøgning m.v. ikke indgives via den digitale løsning, er, at fonden vil afvise ansøgningen m.v. efter behørig vejledning.

Det foreslåede krav om, at ansøgninger m.v. skal indgives digitalt til grundforskningsfonden, er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er formfrihed for borgeren til at henvende sig til offentlige myndigheder, som borgeren vil. Dette følger blandt andet af lovbemærkningerne til forvaltningslovens § 32 a (L 72) til lov nr. 215 af 22. april 2002, hvoraf det fremgår, at borgerne som udgangspunkt – det vil sige, hvor der ikke i lovgivningen er fastsat særlige formkrav – har ret til at henvende sig til forvaltningen i den form, de selv ønsker, forudsat at forvaltningen teknisk er i stand til at modtage henvendelser i denne form.

Forvaltningslovens § 32 a giver mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor, herunder fravige formkrav i lovgivningen, der hindrer anvendelsen af digital kommunikation. Forvaltningslovens § 32 a åbner imidlertid alene op for, at der kan fastsættes regler, der giver borgeren en ret til at kommunikere digitalt med det of-

fentlige, men ikke mulighed for at fastsætte en pligt for borgeren til at kommunikere digitalt.

Derfor foreslås det med dette lovforslag at etablere hjemmel i grundforskningsfondsloven til, at uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at det bliver obligatorisk for borgerne at anvende den eller de digitale selvbetjeningsløsninger, som grundforskningsfonden stiller til rådighed.

Hvis en ansøgning m.v. er mangelfuld (på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning) har grundforskningsfonden pligt til at vejlede borgeren om, hvorledes manglerne kan afhjælpes, jf. forvaltningslovens § 7, stk. 1. Kun hvis borgeren, for eksempel inden for en fastsat frist, ikke har rettet op på de mangler, den pågældende ved vejledning er gjort opmærksom på, kan ansøgningen m.v. afvises, eller oplysningerne anses for ikke at være modtaget. Det er lagt til grund, at en afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning er en afgørelse og indebærer en sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse.

Det skal derudover være muligt i særlige tilfælde at tage højde for visse personer eller situationer og sikre, at disse betjenes på anden vis end ved digital selvbetjening. Herved sikres det, at alle borgere, også de, der ikke må forventes at kunne benytte digitale selvbetjeningsløsninger, fortsat kan indgive en ansøgning til grundforskningsfonden. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor der ved selvbetjeningsløsningen – som f.eks. Digital Post – forudsættes anvendelse af personnummer eller NemID, og hvor ansøgeren ikke har et personnummer eller ikke kan få udstedt NemID. Forudsætningerne for at få et NemID er, at borgeren er over 15 år, at borgeren har et dansk personnummer, og at borgeren kan legitimere sig fyldestgørende. Personer uden et personnummer kan ikke få NemID, og de kan derfor i disse tilfælde ikke anvende f.eks. Digital Post. I forhold til en borger, der ikke er registreret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i Danmark, herunder en borger bosat i udlandet, stilles der særlige identifikationskrav, der kan vanskeliggøre erhvervelse af NemID. En sådan borger vil derfor som udgangspunkt ikke kunne anvende den digitale selvbetjeningsløsning og skal derfor have mulighed for at indgive en ansøgning m.v. på anden vis.

Det er grundforskningsfonden, der under hensynstagen til den enkeltes muligheder for at indgive en ansøgning, anviser, hvilken kommunikationskanal borgere, der ikke ansøger digitalt, vil skulle anvende. Bemyndigelsen forventes på den baggrund endvidere anvendt til at fastsætte, at hvor særlige forhold gør sig gældende, vil ansøgeren kunne indgive en ansøgning m.v. på anden vis. Det forudsættes i den forbindelse, at grundforskningsfonden lever op til de forvaltningsretlige og øvrige lovgivningsmæssige krav, der stilles til offentlig forvaltning, herunder vejledningspligten og kravet om at oplyse sagen. Fonden vil således skulle informere potentielle ansøgere m.v. om mulighederne for at indgive en

ansøgning på anden vis, når der foreligger særlige forhold, eller om muligheden for at lade andre ansøge via fuldmagt.

2.6. Formkrav til ansøgninger

2.6.1. Gældende ret

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfundslovens § 4, stk. 3, skal bestyrelsen normalt uddele fondens midler i åben konkurrence på grundlag af ansøgninger fra forskningsinstitutioner og forskere, jf. oven for afsnit 2.4.1.

Der er i de gældende regler ikke mulighed for at fastsætte særlige formkrav i forbindelse med åbne opslag.

2.6.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med henblik på at understøtte en enkel og fleksibel bevilningsfunktion og samtidig øge transparensen om ansøgerens forpligtelser, foreslås det at indsætte en bestemmelse i grundforskningsfundsloven, hvorefter uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om formkrav til ansøgninger om støtte fra grundforskningsfonden. Det gælder blandt andet formkrav vedrørende anvendelse af skabeloner, ansøgningsprog og ansøgningsfrister.

Bemyndigelsen forventes anvendt til at fastsætte regler om, at grundforskningsfonden kan stille krav om, at ansøgninger skal indgives på et andet sprog end dansk, hvor dette måtte være relevant. Dette vil som udgangspunkt være en fravigelse af den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om forvaltningens undersøgelsespligt, hvorefter grundforskningsfonden som offentlig myndighed har pligt til at sikre sig, at borgere er i stand til at forstå og blive forstået af fonden, når fonden behandler sager, der vedrører borgeren, samt en fravigelse af princippet om, at borgere som udgangspunkt skal kunne anvende dansk ved henvendelse til danske myndigheder, herunder også ved indgivelse af ansøgninger om bevillinger til grundforskningsfonden. Grundforskningsfonden vil imidlertid kunne have behov for at sende ansøgninger til eksterne bedømmelse, herunder til internationale eksperter inden for det relevante fagområde, med henblik på at få en vurdering af ansøgningers kvalitet og niveau i international sammenhæng. For at kunne sende en ansøgning til international ekspertvurdering er det som udgangspunkt nødvendigt, at en ansøgning er skrevet på et andet sprog end dansk – det vil f.eks. kunne være på engelsk – således at internationale eksperter kan læse ansøgningen. Uanset eksterne ekspertvurderinger er det altid grundforskningsfonden, der træffer endelig afgørelse om tildeling af eller afslag på bevilling, evt. i samarbejde med øvrige bidragsydere til bevillingen.

Bemyndigelsen forventes endvidere anvendt til at fastsætte regler om, at grundforskningsfonden kan stille krav om, at ansøgninger skal indgives i en bestemt form og inden for en bestemt tidsfrist, og om at grundforskningsfonden kan afvise ansøgninger som følge af manglende overholdelse af formkrav. Manglende overholdelse af de fastsatte formkrav vil herefter indebære, at ansøgninger om bevillinger m.v. ikke kan anses for behørigt modtaget hos grundforskningsfonden.

En ansøgning m.v. vil anses for at være kommet frem inden for tidsfristen, når den er tilgængelig for grundforskningsfonden inden for et nærmere angivet tidspunkt, og hvor fonden således har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af ansøgningen m.v. Det er således uden betydning, om eller hvornår fonden gør sig bekendt med indholdet af ansøgningen m.v. En meddelelse vil normalt være tilgængelig for en myndighed på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i modtagelsessystemet. En meddelelse, der først er tilgængelig efter klokken 24:00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig.

En ansøgning, anmodning, meddelelse mv., der er tilgængelig i myndighedens system eksempelvis klokken 23:59 den 30. november, er således kommet frem den 30. november, uanset at der ikke fysisk sidder en medarbejder hos den offentlige myndighed og gør sig bekendt med meddelelsen på dette tidspunkt, der ligger uden for normal arbejdstid/åbningstid. Det kan med digital selvbetjening præcist registreres, hvornår en ansøgning m.v. er kommet frem. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke komme afsenderen til skade, at en ansøgning m.v. modtages efter fristens udløb, hvis dette skyldes systemnedbrud hos fonden.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Med aftale om fordeling af forskningsreserven (provenu fra reform af førtidspension og fleksjob af juni 2012) samt øvrige forskningsprioriteringer i 2019 er aftalepartierne enige om at give et tilskud på 177,4 mio. kr. i 2019 til grundforskningsfonden med henblik på at understøtte de nye forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning. Lovforslaget har således i sig selv ikke økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Der vil være øgede administrative driftskonsekvenser af begrænset omfang for grundforskningsfonden i forbindelse med udmøntningen af det nye virkemiddel.

Uddannelses- og forskningsministeren forventes med lovforslaget at få hjemmel til at kunne fastsætte nærmere regler om anvendelsen af digital selvbetjening ved indgivelse af ansøgninger m.v. til fonden samt nærmere regler om formkrav til ansøgninger, herunder om anvendelsen af skabeloner, sprogkrav og ansøgningsfrister.

Lovforslaget følger principperne for digitaliseringsklar lovgivning og vurderes ikke at have implementeringskonsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget får begrænsede administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelsen af digital selvbetjening ved indgivelse af ansøgninger m.v. til fonden samt nærmere regler om formkrav til ansøgninger vil indebære en begrænsning i borgeres mulighed for at vælge, hvordan og i hvilken form de vil indgive en ansøgning om bevilling til grundforskningsfonden. Forskere, som er målgruppen for grundforskningsfondens virkemidler, kommunikerer allerede i dag primært digitalt og ofte på andre sprog end dansk i forbindelse med indgivelse af ansøgninger om bevillinger m.v.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør "ingen")	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang, Hvis nej, anfør "ingen")
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der vil være øgede administrative driftsomkostninger af begrænset omfang for grundforskningsfonden i forbindelse med udmøntningen af det nye virkemiddel.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Uddannelses- og forskningsministeren får hjemmel til at fastsætte nærmere regler om formkrav, herunder bl.a. om digital kommunikation i forbindelse med bevillingsansøgere indgivelse af ansøgninger til grundforskningsfonden.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering / Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ X

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 22. juni 2018 til den 13. august 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Copenhagen Business School – Handelshøjskolen, Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, Danmarks Frie Forskningsfond, Danmarks Grundforskningsfond, Danmarks Innovationsfond, Danmarks Tekniske Universitet, Danske Regioner, Danske Universiteter, Den Nationale Videnskabetiske Komite, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, IT-Universitetet i København, Københavns Universitet, Rigsrevisionen, Roskilde Universitet, Sektorforskningens Direktørkollegium, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

mio. kr. årligt (2008-priser) målt i faste priser over fortløbende 10-års-perioder. Beløbet svarer til ca. 460 mio. kr. i 2018-priser. Alle uddelinger skal inkludere bidrag til følgeudgifter forbundet med forskningen beregnet efter den sats, der til enhver tid gælder for staten.

Det foreslås at ændre § 1, stk. 4, 1. pkt., således, at grundforskningsfonden gennemsnitligt kan uddele 470 mio. kr. årligt målt i faste priser over fortløbende 10-års-perioder. Den nye uddelingsramme er anført i 2018-priser.

Med forslaget til en forhøjet ramme vil grundforskningsfonden få mulighed for at fastholde det nuværende aktivitetsniveau samtidig med, at den forhøjede ramme forventes at blive anvendt til etablering og finansiering af forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning på absolut højeste internationale niveau, jf. tillige lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Det er med forhøjelse af fondens uddelingsramme fortsat hensigten, at rammen opgøres over fortløbende 10-års-perioder, og at alle uddelinger skal inkludere bidrag til følgeudgifter forbundet med forskningen beregnet efter den sats, der til enhver tid gælder for staten.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.

Til nr. 2

Grundforskningsfonden er en del af det danske forskningsrådssystem, der ud over grundforskningsfonden består af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, Danmarks Frie Forskningsfond og Danmarks Innovationsfond. Det gælder for alle de nævnte organer, at rådsmedlemmer og bestyrelsesmedlemmer udpeges af uddannelses- og forskningsministeren enten efter indstilling eller efter åbent opslag og i deres personlige egenskab.

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfundslovens § 2, stk. 1, ledes grundforskningsfonden af en bestyrelse bestående af en bestyrelsesformand og otte øvrige medlemmer, der bl.a. skal have indsigt i forskning på internationalt niveau samt finansielt indsigt. Formanden og medlemmerne udpeges alle af uddannelses- og forskningsministeren i deres personlige egenskab. Det følger videre af bestemmelsen, at formanden udpeges af uddannelses- og forskningsministeren, tre medlemmer indstilles af Danmarks Frie Forskningsfond, et medlem indstilles af Rektorkollegiet uden for kollegiets midte, et medlem indstilles af Sektorforskningens Direktørkollegium uden for kollegiets midte, et medlem indstilles af Det Kongelige Danske Videnskaberne Selskab, et medlem indstilles af Akademiet for de Tekniske Videnskaber og et medlem udpeges af uddannelses- og forskningsministeren.

Medlemmer af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd kan ikke samtidig sidde i bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, bestyrelsen for grundforskningsfonden, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond, jf. lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, § 7, stk. 3.

Det er endvidere fastlagt, at bestyrelsesmedlemmer i Danmarks Frie Forskningsfond ikke samtidig kan sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for grundforskningsfonden, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond, jf. lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, § 18, stk. 3.

Baggrunden for de nævnte bestemmelser var at skabe en klar adskillelse mellem de organer, som udmønter midler og rådgiver konkret om forskning, herunder grundforskningsfonden, Danmarks Frie Forskningsfond og Danmarks Innovationsfond, og på den anden side Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, som rådgiver om forskning på overordnet niveau uden hensyntagen til bevillingsmæssige rammer. Der kan henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 118, side 21 og 26.

Da samme hensyn gør sig gældende i forhold til bestyrelsesmedlemmer i grundforskningsfonden, findes det hensigtsmæssigt at indsætte en tilsvarende bestemmelse i grundforskningsfundsloven.

Med lovforslaget indsættes et nyt *stk. 2* i § 2 i grundforskningsfundsloven, hvorefter bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, ikke samtidig kan sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfundslovens § 2, stk. 1, udpeger uddannelses- og forskningsministeren formanden og øvrige medlemmer af grundforskningsfundslovens bestyrelse i deres personlige egenskab.

Efter grundforskningsfundslovens § 3, 2. pkt., fastsættes nærmere regler for indstilling af og funktionsperioder for bestyrelsens medlemmer i grundforskningsfundslovens fundats. Grundforskningsfundslovens fundats fastsættes ved kongelig anordning efter indstilling fra bestyrelsen, jf. grundforskningsfundslovens § 3, 1. pkt.

Det følger af grundforskningsfundslovens nugældende fundats, at formanden udpeges for en periode af 6 år med mulighed for genudpegning én gang for en 3-årig periode, og at bestyrelsens medlemmer udpeges for 4 år og kan genudpeges én gang, jf. fundatsens § 7, stk. 1 og 2. Det følger endvidere af grundforskningsfundslovens fundats, at bestyrelsens medlemmer så vidt muligt udpeges på en sådan måde, at fire medlemmers udpegningsperioder er forskudt med 2 år i forhold til de øvrige fire medlemmer, jf. fundatsens § 7, stk. 3. Der er ikke mulighed for at forlænge formanden eller bestyrelsesmedlemmers funktionsperioder ud over de perioder, der er anført i fundatsen.

Uddannelses- og forskningsministeren kan undtagelsesvis forlænge udpegningsperioderne for rådsmedlemmerne af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og be-

styrelsesmedlemmerne af Danmarks Frie Forskningsfond, for en begrænset periode ud over de ved lov fastsatte udpegningsperioder, jf. lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, § 9, stk. 2, og § 19, stk. 2.

Baggrunden for de nævnte bestemmelser var blandt andet at give mulighed for, at medlemmer, som har været tæt involveret i behandlingen af større og mere ressourcekrævende sager, der anses for tæt på afslutning, kan færdigbehandle sådanne sager uanset udløb af den normale udpegningsperiode. Det kan i sådanne situationer medføre et u hensigtsmæssigt yderligere forbrug af tid og andre ressourcer til ulempe for alle involverede parter, hvis der skal ske udskiftning af medlemmer sent i sagsforløbet. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 118, side 21 og 26.

Da samme hensyn gør sig gældende i forhold til bestyrelsesmedlemmer i grundforskningsfonden, som blandt andet behandler store og ressourcekrævende sager om bevillinger til Centers of Excellence, og som også vil skulle behandle tilsvarende ressourcekrævende sager om bevilling til de nye forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning, findes det hensigtsmæssigt at indsætte en tilsvarende bestemmelse i grundforskningsfondsloven.

Med lovforslaget indsættes et nyt *stk. 2* i § 3 i grundforskningsfondsloven, hvorefter uddannelses- og forskningsministeren undtagelsesvis kan forlænge funktionsperioderne for bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, for en begrænset periode ud over de perioder, som er anført i fondens fundats.

Det er således også hensigten med den foreslåede bestemmelse, at ministerens mulighed for undtagelsesvis at forlænge bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode f.eks. vil kunne anvendes til, at medlemmer, som har været tæt involveret i behandlingen af større og mere ressourcekrævende sager, der anses for tæt på afslutning, kan færdigbehandle sådanne sager uanset udløb af den normale funktionsperiode. Det vil i sådanne situationer ellers kunne medføre et u hensigtsmæssigt yderligere forbrug af tid og andre ressourcer til ulempe for alle involverede parter, hvis der skal ske udskiftning af medlemmer sent i sagsforløbet.

Undtagelsesvis forlængelse kan også foretages i andre situationer end ovenfor nævnt, hvis det ud fra en konkret vurdering findes nødvendigt af hensyn til fondens fortsatte opgavevaretagelse.

Det er hensigten, at en undtagelsesvis forlængelse som udgangspunkt ikke skal ske for en længere periode end højst 6 måneder. Medlemmet skal ved en sådan forlængelse generelt varetage opgaver som bestyrelsesmedlem og ikke kun bidrage i relation til den konkrete opgave.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfondslovens § 4, stk. 1, 1. pkt., er det bestyrelsens opgave at forvalte og nyttiggøre grundforskningsfondens midler i overensstemmelse med grundforskningsfondens formål: at finan-

siere enestående forskning på internationalt niveau til styrkelse af Danmarks forskningsmæssige udviklingsevne, jf. grundforskningsfondslovens § 1, stk. 1 og 2.

Efter grundforskningsfondslovens § 4, stk. 1, nr. 1, kan bestyrelsen, for at opfylde dette formål, efter aftale med eksisterende forskningsinstitutioner for en kortere eller længere årrække finansiere oprettelse eller udvidelse af institutter og centre ved eller på tværs af institutionerne. Aftalerne skal have et væsentligt element af forskeruddannelse i tilknytning til initiativerne.

Denne opgave udmøntes gennem fondens primære virkemiddel, Centers of Excellence, der som udgangspunkt etableres i op til 10 år fordelt over to bevillingsperioder på henholdsvis 6 og 4 år. Der kan etableres centre inden for og på tværs af alle forskningsområder. Centrene får typisk en samlet bevilling i størrelsesordenen 80-100 mio. kr.

Det foreslås at indsætte et nyt § 4, *stk. 1, nr. 2*, i grundforskningsfondsloven, hvorefter bestyrelsen i grundforskningsfonden kan indgå aftale om etablering og finansiering af forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning.

Efter det foreslåede § 4, *stk. 1, nr. 2, 1. pkt.*, kan bestyrelsen indgå aftale om at etablere og finansiere forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning.

Hermed udvides grundforskningsfondens mulighed for inden for dens formål at udmønte regeringens forsknings- og innovationspolitiske strategi i relation til ønsket om at etablere og finansiere forskningsenheder, der skal have særligt fokus på transformativ forskning og videnskabelige gennembrud, og som skal kunne konkurrere med den absolut bedste internationale forskning.

I dette lovforslag forstås transformativ forskning som den type grundforskning, der har fokus på fundamentale og videnskabelige nybrud, og som kan ændre bestemte opfattelser inden for et givent forskningsfelt.

Forskningsenhederne vil som udgangspunkt blive etableret som helt nye enheder men vil f.eks. også kunne etableres som en overbygning til eller en udvidelse af grundforskningsfondens nuværende Centers of Excellence. Det er hensigten, at forskningsenhederne vil skulle have stor forskningsmæssig frihed, økonomisk kontinuitet og en lang tids horisont.

Efter det foreslåede § 4, *stk. 1, nr. 2, 2. pkt.*, kan forskningsenhederne etableres og finansieres i samarbejde med andre offentlige og private råd, fonde eller virksomheder m.v.

Med forslaget får grundforskningsfonden mulighed for at indgå i samarbejde med eksempelvis private fonde, virksomheder m.v. om etablering og finansiering af de nye forskningsenheder. De nærmere rammer for samarbejdet vil konkret skulle aftales mellem fonden og de eventuelt medfinansierende parter.

Efter det foreslåede § 4, *stk. 1, nr. 2, 3. pkt.*, fastsættes vilkårene for bevillingen af bestyrelsen eller i samarbejde med eventuelle medfinansierende parter.

Der vil som udgangspunkt ikke blive stillet krav om, at forskningsenhederne gives en tidsafgrænset bevilling på samme vis som Centers of Excellence, hvis bevilling som udgangspunkt udløber efter højst 10 år. Forskningsenhederne vil i stedet løbende kunne evalueres af grundforskningsfonden i forhold til grundlaget for fortsatte bevillinger. Det er dog ikke hensigten, at enhederne skal have permanent karakter. Med bestemmelsen vil det være bestyrelsens opgave at fastsætte de nærmere vilkår for bevillingerne, evt. i samarbejde med eventuelle medfinansierende parter.

Efter det foreslåede § 4, stk. 1, nr. 2, 4. pkt., kan bevillingen til en forskningsenhed tildeles en fysisk eller juridisk person.

Bestyrelsen vil med den foreslåede bestemmelse have adgang til at udstede bevillinger til forskningsenhederne til enten en fysisk eller juridisk person efter fondens vurdering i forhold til det konkrete virkemiddel. Det vil hermed blive muligt for fonden at tildele bevillingen til lederen af en af de nye forskningsenheder eller til en forskningsinstitution, eksempelvis et universitet, afhængig af de nærmere rammer og kriterier, der besluttes for den konkrete udmøntning af forskningsenhederne.

Efter det foreslåede § 4, stk. 1, nr. 2, 5. pkt., skal aftalen omfatte et væsentligt element af forskeruddannelse i tilknytning til initiativerne.

Forskningsenhederne vil som udgangspunkt skulle være tilknyttet et eller flere danske universiteter, og enhederne vil skulle danne rammen om et videnskabeligt miljø, der – ud over forskningsaktiviteterne – også har fokus på at uddanne den næste generation af topforskere. Aftalerne om de nye forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning vil derfor skulle omfatte et væsentligt element af forskeruddannelse (ph.d.). Det er endvidere hensigten, at forskerne på forskningsenhederne vil skulle gennemføre forskningsbaseret uddannelse på alle akademiske niveauer.

En afgørende forudsætning for at kunne varetage forskeruddannelse af høj kvalitet er, at der er et stærkt og velfungerende forskningsmiljø med en tilstrækkelig vejlederkapacitet. Forskningsenhederne forventes at skulle repræsentere enestående forskning på højeste internationale niveau og forventes derfor at kunne bidrage til at styrke Danmarks forskningsmæssige udviklingsevne ved at tilbyde forskeruddannelse i tilknytning til initiativerne.

Den foreslåede bestemmelse skal i øvrigt ses i forlængelse af lovforslagets § 1, nr. 1, hvormed grundforskningsfondens uddelingsramme foreslås hævet med henblik på at øge grundforskningsfondens nuværende aktivitetsniveau til også at omfatte etablering og finansiering af forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning og samtidig videreføre nuværende aktiviteter. Der henvises for så vidt angår denne bestemmelse til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.4.

Til nr. 5

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfundslovens § 4, stk. 2, skal bestyrelsen ved tilsagn om støtte fra grundforskningsfonden til Centers of Excellence tage højde for, at de tilsagte forpligtelser i de enkelte år ikke overstiger det disponible beløb til uddelinger, og at der heller ikke i øvrigt opstår uækkede finansieringsbehov i forbindelse med grundforskningsfondens tilskudsaktiviteter. Bestyrelsen skal i den forbindelse på baggrund af forventede disponible beløb til uddelinger fastsætte en ramme for den samlede mængde af aftaler om Centers of Excellence efter grundforskningsfundslovens § 4, stk. 1, nr. 1, sådan at det økonomiske grundlag for gennemførelse af de pågældende tilskudsaktiviteter hele tiden er til stede.

Det foreslås at ændre § 4, stk. 2, 2. pkt., således at det fremgår, at bestemmelsen også gælder forskningsenhederne efter det foreslåede § 4, stk. 1, nr. 2.

Bestyrelsen skal således ud fra beregninger over det forventede disponible beløb lægge en ramme for, hvor mange centre og forskningsenheder grundforskningsfonden selv har mulighed for at finansiere på én gang. Rammen må løbende korrigeres ud fra forventningerne til det årlige beløb til uddelinger.

Efter grundforskningsfundslovens § 4, stk. 4, kan bestyrelsen i forbindelse med finansieringen af oprettelsen eller udvidelsen af Centers of Excellence, jf. grundforskningsfundslovens § 4, stk. 1, nr. 1, gøre finansieringen betinget af, at stillingen som centerleder opslås i international konkurrence. Bestyrelsen kan ligeledes beslutte, at et center etableres, efter at stillingen som centerleder har været opslået i international konkurrence.

Det foreslås at ændre § 4, stk. 4, 1. pkt., således, at det fremgår, at bestemmelsen også gælder forskningsenhederne efter det foreslåede § 4, stk. 1, nr. 2. Bestyrelsen kan således beslutte, at en forskningsenhed først etableres, efter at stillingen som forskningsleder har været opslået i international konkurrence.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.4.

Til nr. 6

Det følger af § 3 i lov om Digital Post fra offentlige afsendere, jf. lovbekendtgørelse nr. 801 af 13. juni 2016, at borgere og virksomheder med CVR-nummer skal have en digital postkasse i Digital Post til brug for offentlige myndigheders fremsendelse af digital post til henholdsvis borgere og virksomheder. Offentlige myndigheder har herefter ret til at kommunikere med borgere og virksomheder via Digital Post, og borgere og virksomheder har tilsvarende ret til at kommunikere med det offentlige via Digital Post. Dette følger af §§ 7 og 8 i lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

Det foreslås at indsætte et stk. 7 i grundforskningsfundslovens § 4, hvorefter uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at ansøgninger om støtte m.v. fra fonden skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som fonden stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om, at ansøgninger om støtte m.v. fra fonden skal indgives via digital selvbetjening, forventes anvendt til at fastsætte regler om, at grundforskningsfonden kan stille krav om, at ansøgninger om støtte m.v. skal indgives til fonden digitalt via Digital Post. Bemyndigelsen vil endvidere kunne anvendes til at fastsætte regler om, at ansøgere skal indgive ansøgning om støtte m.v. fra fonden gennem anvendelsen af en bestemt digital platform, hvis grundforskningsfonden på et tidspunkt vil anvende et særligt system til håndtering af ansøgninger. Med forslaget vil det således kunne blive obligatorisk at anvende digitale platforme, som det i dag er frivilligt at anvende, og konsekvensen af, at en ansøgning m.v. ikke indgives via den digitale løsning, er, at fonden vil afvise ansøgningen m.v. efter behørig vejledning.

Hvis en ansøgning m.v. er mangelfuld (på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning) har grundforskningsfonden pligt til at vejlede borgeren om, hvorledes manglerne kan afhjælpes, jf. forvaltningslovens § 7, stk. 1. Kun hvis borgeren, for eksempel inden for en fastsat frist, ikke har rettet op på de mangler, den pågældende ved vejledning er gjort opmærksom på, kan ansøgningen m.v. afvises, eller oplysningerne anses for ikke at være modtaget. Det er lagt til grund, at en afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning er en afgørelse og indebærer en sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse.

Det er grundforskningsfonden, der under hensynstagen til den enkeltes muligheder for at indgive en ansøgning, anviser, hvilken kommunikationskanal borgere, der ikke ansøger digitalt, vil skulle anvende. Bemyndigelsen forventes på den baggrund endvidere anvendt til at fastsætte, at hvor særlige forhold gør sig gældende, vil ansøgeren kunne indgive en ansøgning m.v. på anden vis. Det forudsættes i den forbindelse, at grundforskningsfonden lever op til de forvaltningsretlige og øvrige lovgivningsmæssige krav, der stilles til offentlig forvaltning, herunder vejledningspligten og kravet om at oplyse sagen. Fondens vil således skulle informere potentielle ansøgere m.v. om mulighederne for at indgive en ansøgning på anden vis, når der foreligger særlige forhold, eller om muligheden for at lade andre ansøge via fuldmagt.

Efter den gældende bestemmelse i grundforskningsfondslovens § 4, stk. 3, skal bestyrelsen normalt uddele grundforskningsfondens midler i åben konkurrence på grundlag af ansøgninger fra forskningsinstitutioner og forskere.

Der er i de gældende regler ikke mulighed for at fastsætte særlige formkrav i forbindelse med åbne opslag.

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 8* i § 4, hvorefter uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om formkrav til ansøgninger om støtte m.v. fra fonden, herunder om anvendelse af skabeloner, ansøgningsprog og ansøgningsfrister.

En tydeliggørelse af formkrav og tidsfrister i forbindelse med åbne opslag skal understøtte en enkel og fleksibel be-

villingsfunktion og samtidig øge transparens om ansøgeres forpligtelser. Bemyndigelsen forventes anvendt til at fastsætte regler om, at grundforskningsfonden kan stille krav om, at ansøgninger skal indgives på et andet sprog end dansk, hvor dette måtte være relevant. Som udgangspunkt skal borgere kunne anvende dansk ved henvendelse til danske myndigheder, herunder også ved indgivelse af ansøgninger om bevillinger til grundforskningsfonden. Grundforskningsfonden vil imidlertid kunne have behov for at sende ansøgninger til ekstern bedømmelse, herunder til internationale eksperter inden for det relevante fagområde, med henblik på at få en vurdering af ansøgningers kvalitet og niveau i international sammenhæng. For at kunne sende en ansøgning til international ekspertvurdering er det som udgangspunkt nødvendigt, at en ansøgning er skrevet på et andet sprog end dansk – det vil f.eks. kunne være på engelsk – således at internationale eksperter kan læse ansøgningen. Uanset eksterne ekspertvurderinger er det altid grundforskningsfonden, der træffer endelig afgørelse om tildeling af eller afslag på bevilling, evt. i samarbejde med øvrige bidragsydere til bevillingen.

Bemyndigelsen forventes endvidere anvendt til at fastsætte regler om, at grundforskningsfonden kan stille krav om, at ansøgninger skal indgives i en bestemt form og inden for en bestemt tidsfrist, og om at grundforskningsfonden kan afvise ansøgninger som følge af manglende overholdelse af formkrav.

Opregningen i den foreslåede § 4, stk. 8, er ikke udtømmende. Uddannelses- og forskningsministeren vil derfor også have mulighed for at fastsætte andre regler om, at bestyrelsen kan fastsætte de formkrav til ansøgninger om støtte, der understøtter formålet med bestemmelsen.

Det forudsættes, at krav om anvendelse af digital selvbetjening, formkrav og tidsfrister efter de foreslåede *stk. 7* og *8* skal fremgå af grundforskningsfondens opslag. Det vil ligeledes skulle fremgå af opslaget, hvis manglende overholdelse af krav om anvendelse af digital selvbetjening, formkrav og tidsfrister kan medføre, at en ansøgning afvises uden realitetsbehandling.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.5. og 2.6.

Til nr. 7

I den gældende bestemmelse i grundforskningsfondslovens § 5, 1. pkt., henvises til ”rådet”.

Ved § 37 i lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond blev § 5, 1. pkt., i grundforskningsfondsloven ændret, således at bl.a. Det Frie Forskningsråd blev ændret til Danmarks Frie Forskningsfond.

Som konsekvens af, at Det Frie Forskningsråd med lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond blev ændret til Danmarks Frie Forskningsfond, ændres ”rådet” til ”Danmarks Frie Forskningsfond” i § 5, 1. pkt., i grundforskningsloven.

Til § 2

Det foreslås med bestemmelsen, at loven træder i kraft den 1. januar 2019.

Lov om Danmarks Grundforskningsfond, der ændres med dette lovforslag, gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Derfor skal denne lov heller ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Bilag 1.**Lovforslaget sammenholdt med gældende lov***Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov om Danmarks Grundforskningsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 367 af 10. april 2014, som ændret ved § 37 i lov nr. 384 af 26. april 2017, foretages følgende ændringer:

§ 1. ---*Stk. 2-3. ---*

Stk. 4. Fonden kan gennemsnitligt uddele 400 mio. kr. årligt målt i faste priser over fortløbende 10-års-perioder. Alle uddelinger skal inkludere bidrag til følgeudgifter forbundet med forskningen beregnet efter den sats, der til enhver tid gælder for staten.

*Stk. 5. ---***§ 2. ---***Stk. 2-3. ---***§ 3. ---**

§ 4. Det er bestyrelsens opgave at forvalte og nyttiggøre fondens midler i overensstemmelse med Grundforskningsfondens formål. For at opfylde dette formål kan bestyrelsen:

1) Efter aftale med eksisterende forskningsinstitutioner og på vilkår, som fastsættes af bestyrelsen, for en kortere eller længere årrække finansiere oprettelse eller udvidelse af institutter og centre ved eller på tværs af institutionerne, hvorefter fondens økonomiske engagement afvikles. Aftalerne skal omfatte et væsentligt element af forskeruddannelse i tilknytning til initiativerne.

2) ---

3) ---

1. I § 1, *stk. 4, 1. pkt.*, ændres »400« til: »470«.

2. I § 2 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, kan ikke samtidig sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond.«

Stk. 2 og *3* bliver herefter *stk. 3* og *4*.

3. I § 3 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Uddannelses- og forskningsministeren kan undtagelsesvis forlænge funktionsperioderne for bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, for en begrænset periode ud over de perioder, som er anført i fondens fundats, jf. *stk. 1*.«

4. I § 4, *stk. 1*, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) Indgå aftale om at etablere og finansiere forskningsenheder med særligt fokus på transformativ forskning. Forskningsenhederne kan etableres og finansieres i samarbejde med andre offentlige og private råd, fonde eller virksomheder m.v. Vilkårene for bevillingen fastsættes af bestyrelsen eller i samarbejde med eventuelle medfinansierende parter. Bevillingen til en forskningsenhed kan tildeles en fysisk eller juridisk person. Aftalen skal omfatte et væsentligt element af forskeruddannelse i tilknytning til initiativerne.«

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 3 og 4.

Stk. 2. Bestyrelsen skal ved tilsagn om støtte fra fonden tage højde for, at de tilsagte forpligtelser i de enkelte år ikke overstiger det disponible beløb til uddelinger, og at der heller ikke i øvrigt opstår udækkede finansieringsbehov i forbindelse med fondens tilskudsaktiviteter. Bestyrelsen skal i den forbindelse på baggrund af det forventede disponible beløb til uddelinger fastsætte en ramme for den samlede mængde af aftaler efter stk. 1, nr. 1, sådan at det økonomiske grundlag for gennemførelse af de pågældende tilskudsaktiviteter hele tiden er til stede.

Stk. 3. ---

Stk. 4. Bestyrelsen kan i forbindelse med finansieringen af oprettelsen eller udvidelsen af institutter og centre, jf. stk. 1, nr. 1, gøre finansieringen betinget af, at stillingen som centerleder opslås i international konkurrence. Bestyrelsen kan ligeledes beslutte, at et center etableres, efter at stillingen som centerleder har været opslået i international konkurrence.

Stk. 5-6. ---

§ 4. ---

Stk. 2-6. ---

§ 5. Grundforskningsfondens bestyrelse kan benytte Danmarks Frie Forskningsfond, jf. lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, til at foretage den faglige, videnskabelige vurdering af fremsatte forslag, og rådet kan selv tage initiativ til at fremsætte forslag. Til rådgivning om anvendelse af fondens midler kan endvidere oprettes ad hoc-komiteer bestående af højt kvalificerede aktive forskere fra ind- og udland.

5. I § 4, *stk. 2, 2. pkt.*, og *stk. 4, 1. pkt.*, indsættes efter »nr. 1«: »og 2«.

6. I § 4 indsættes som *stk. 7* og *8*:

»Stk. 7. Uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at ansøgninger om støtte m.v. fra fonden skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som fonden stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Stk. 8. Uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om formkrav til ansøgninger om støtte m.v. fra fonden, herunder om anvendelse af skabeloner, ansøgningsprog og ansøgningsfrister.«

7. I § 5, *1. pkt.*, ændres »rådet« til: »Danmarks Frie Forskningsfond«.